

بسمه تعالی

مصاحبه با آقای میر کاظمی، رئیس کمیسیون انرژی مجلس

- ما در بحث واردات بنزین بررسی هایی کردیم و به یک سری تناقضاتی رسیدیم، حرف ها خیلی مختلف بود؛ مثلا یکی از بحث ها محیط زیست بود؛ یکی بحث شرکت پالایش و پخش و یکی هم بحث شرکت پتروشیمی بود. توی مجلس هم بحث هایی مطرح شد که نظر اجمالی در مجلس را ما زیاد در جریانش نیستیم، ولی بحث هایی که در سازمان محیط زیست و پالایش و پخش هست، با هم یک سری تناقضاتی دارد. ما با آقای سالاری، مدیر سابق شرکت پالایش و پخش هم صحبت کردیم، ایشان مستنداتی به ما ارایه دادند که در بحث واردات بنزین استانداردهایی مثل عدد اکتان تست نمی شود. طبق پروژه های بعضی از اساتید در دانشگاه شریف علت اصلی آلودگی تهران نامناسب بودن کیفیت بنزین است. آقای سالاری فرمودند وقتی میزان بنزن و عدد اکتان مشخصی در کشور ما تعریف نشده است، چه طور مدعیانی در حیطه ی محیط زیست در این باره پیدا می شوند.

یکی از صاحب نظرانی که در این زمینه ما میتوانستیم کمک بگیریم شما هستید، برای همین بر این شدیم که سوالاتمون را از شما بپرسیم و شما برای ما مسئله را شفاف سازی کنید و این که نظرات و پیشنهاداتتان در این باره چیست؟

اصل مطلب این است که ما یک سری پالایشگاه در کشور داریم که این پالایشگاه ها وظیفه شان این است که نفت خام را می گیرند و به بنزین و نفت و گاز و بخشی هم نفت کوره و سایر خروجی ها تبدیل می کنند. بهتر است به عقب برگردم و توضیح دهم تا متوجه شوید که چرا حالا واحدهای پتروشیمی ها وارد عمل شدند. در ابتدای شروع دولت دهم به من می گفتند که شما که می خواهید به وزارت خانه بروید با تحریم بنزینی می

خواهید چه کنید؟ چون در آن زمان آمریکا خیلی تبلیغات وسیعی در این زمینه انجام داده بود که می خواهد با تحریم بنزین ایران را به پای میز مذاکره بکشاند، در آن زمان ما ۶۶ میلیون لیتر مصرف بنزین داشتیم که ۴۴ میلیون لیتر تولید می شد و ۲۲ میلیون لیتر وارد می شد، ۲۲ میلیون لیتری که وارد می شد با اختلاطی که با بنزین داخل داشت، بنزین داخل را قابل مصرف می کرد، یعنی اینکه آن ۴۴ میلیون لیتر استاندارد لازم را برای مصرف نداشت و اوکتانش پایین بود و باید آن را به ۸۷ می رساند، حالا در میزان سولفور و بنزن و بخش های دیگر هم جای بحث داشت، معمولش این بود که قابل مصرف نبود. خوب آمریکا هم فشار آورد و بنزین وارداتی ما از ۲۲ میلیون به ۱۰ تا و بعد کم کم به صفر رسید، طوری که حتی کشورهایی مثل ترکیه، چین، ونزوئلا و ... به ما بنزین نمی دادند. امثال این کشورها نه اینکه از لحاظ سیاسی علاقه مند نباشند، ولی آمریکا به آنها فشار می آورد که اگر بنزین بدهند، اجازه فروش مابقی بنزین هایشان را نخواهد داد.

ما: در مورد کیفیت بنزین ها، پالایشگاه هایی مثل اراک هم همین شرایط را دارند؟

میرکازمی: پالایشگاه اراک هنوز راه اندازی نشده بود و داشت سرمایه گذاری می شد. ولی ما تعداد زیادی پالایشگاه در تهران داشتیم. ۴۴ میلیون لیتر تولید پالایشگاههایی هست که هنوز بازسازی نشده اند. آن موقع که ما دولت را تحویل گرفتیم پالایشگاهها کیفیت مناسب برای تولید نداشتند؛ چون قدیمی بودند و علتش هم این بود که در سنوات قبل مثلا در دوره ی اصلاحات اعتقاد بر این بود که ما باید بنزین را بخریم و اقتصادی نیست که خودمان تولید کنیم و بهتر است که نفت خام را صادر کنیم و بنزین را وارد کنیم. بنابراین کاری برای انتقال و بازسازی آنها انجام نشده بود.

-واقعا اقتصادی نیست؟

میرکازمی: مگر می شود شما برای کشور چین از ایران نفت خام را ببرید و بنزین را برگردونید و برای مردم اقتصادی تر باشه تا اینکه بنزین در ایران در پالایشگاه تولید شود بدون اینکه هزینه ی حمل یا ضایعات بدهیم.

ما باید از اول پالایشگاه را درست می کردیم و حالا میرفتیم به سمت تولید بنزین ،چون بنزین یک محصول استراتژیک هست و نمی توانیم با ان این گونه برخورد کنیم.تحریم نشان داد که اگر شما تصور کنید که ۲۲ میلیون لیتر نیاید یعنی آن ۴۴ میلیون لیتر هم قابل مصرف نبود، آن موقع چه اتفاقی می افتاد؟ اگر بنزین وارد جایگاه ها نمی شد، آیا میتوانید تصور کنید که چه اتفاقی می افتاد؟

اتفاقی که آن زمان افتاد، ما یک گروه را قبل از آن که تحریم جدی بشود ، همان ابتدای ورود به وزارت نفت ، یک گروهی را تشکیل دادم از مجموعه بخش های مختلف نفت. هفته ای دو تا سه جلسه من خودم برگزار می کردم.یک ستادی تشکیل داده بودم برای همین مقابله با تحریم بنزین؛ قبل از این که اصلا کسی تولید بنزین از پتروشیمی ها را شروع کند.آن ستاد هفته ای دو یا سه بار تشکیل می شد و آقایون در این زمینه فعالیت می کردند .

خلاصه کنم.ببینید وقتی که یک موضوع اقتصادی سیاسی بشود، مردم آسیب می بینند. ما تو مجلس دنبال کار کارشناسی هستیم. به این سیاسی کاری ها توجه نمیکنیم. واقعیتی که در کشورمان اتفاق افتاده است این است که ما یک عقب ماندگی بهینه سازی پالایشگاه داریم. این یک واقعیه .یعنی در یک مقطعی به دلیل ذهنیت هایی که داشتیم ،در دوران اصلاحات واقعا اعلام هم کردن، رسما اعلام کردن که اقتصادی نیست و بهتره که نفت خام ببریم وبنزین بیاریم.اما در دولت دهم سرمایه گذاری برای پالایشگاه ها جدی شروع شد .خودم هم مرتب پیگیری میکردم.آقای قاسمی هم اومدن ادامه دادن .اینکه الان شما می بینید پالایشگاه تهران یورو ۴ تولید می کند، ناشی از همین سرمایه گذاری است که همون ۴سال به خصوص اتفاق افتاد وهمه پالایشگاه های ما باید اینطور مجهز بشه. همه اینا باید به سمت یورو ۴و یورو ۵ برن که هم نفت کوره اینا کم میشه که ارزش پایین تری داره و تبدیل میشه به بنزین یورو ۴ویورو ۵ونفت گاز یورو ۴ ویورو ۵که ارزش افزوده بالاتری داره وکاملا اقتصادی هست وهم این که کیفیت بنزین بالامیره .یعنی بحث سولفور که بعضی از پالایشگاه قدیمی روببینید ۱۰۰۰۰ پی پی ام سولفور دارد. پتروشیمی هم بنزین خوبی میده اگه سیاسیش نکنیم .

-در صحبت هایی که قبلا داشتیم میگفتند اصلا واردات بنزین با هیچ استاندارد ملی تطبیق داده نمیشود.

در خودپخش یک حداقل هایی را دارند،این طور نیست که بگوییم استاندارد ثبت شده در سازمان استاندارد چیزی نداشته باشیم . این که میگن یورو ۴ ویورو ۵ همان استانداردها است.بازسازی هایی که در پالایشگاه ها اتفاق میفته که ما تاکید داریم در مجلس باید سرعت داده بشه ومتوقف نشه،تلاشهای برای رسیدن به همین استانداردهاست. اون دیدگاه قدیم حاکم نشه که بگن اقتصادی نیست، چون بنزین موضوع استراتژی هست. البته

ما اعتقاد داریم کاملا اقتصادی هم هست؛ یعنی این نیست که بگوییم اقتصادی نیست. فرض کنیم اصلا غیراقتصادی باشه ولی چون یه موضع استراتژی هست مابایستی حتما به اندازه نیاز داشته باشیم. پس این نکته مهم است. در اون زمان همین تولید بنزین انجام شد و اگر آن زمان اخبار دنبال میکردید می شنیدید که امریکا وی بی سی و اینا اعلام میکرد که نه اصلا نمیشه در پتروشیمی تولید کرد. بعد از این که نتوانستن روبنزین ایران رو بیارند پای مذاکره خیلی ناراحت بودن. بعد گفتن که میشه ولی ایرانی ها نمیتونن. بعد از یه مدتی شروع کردن گفتن این که کیفیت نداره. این بحث که تولید پتروشیمی کیفیت نداره از اون جا شروع شد یه موضوع کاملا سیاسی که از بیرون به داخل ایران اومده و حالا این که ما بخواهیم بگوییم کدام بهتره یا کدام ضعیف تره، مقایسه بین چند تا بنزین. هرچی که وارد گمرک ایران میشه استاندارد طبق قانون موظف هست که کیفیت آن را چک کند و پخش هم باید اینها رو چک بکند.

- که چک کرده بودن؟

بله. حتی من جهت اطلاعات بگم بعضی از این واحدهای پتروشیمی ما که الان دارند در کشور بنزین تولید میکنند، این ها قبلا بنزین را به امارات میفروخت و شرکت های میرفتند از امارات میخریدند و دوباره ایران می آوردن

- چرا وارد می کردند؟

برای اکتان سازی بنزین سوپر. بنزین سوپر اکتان بالایی داره؛ اون رو میاوردند، با بنزین پالایشگاهی ترکیب میشد و اکتان سازی می شد. حالا من نمی خوام وارد آن مقوله بشوم. ولی اگر نگران کیفیت سازی هستیم، چند تا سوال پیش می آید: اولاً در اون دورانی که سه سال هسته ای هم تعطیل شد، چرا بازسازی های پالایشگاه انجام نشده؟ ما می تونستیم از بیرون هم جذب سرمایه هم بکنیم. محیط زیست هم همین تیم بودند. خانم ابتکار آن موقع هم بود. آن پالایشگاه ها به مراتب کیفیت شان پایین تر از کیفیت بنزین های دیگر هست. در دولت دهم بیشترین سرمایه گذاری روی پالایشگاه قدیمی انجام شد که الان به بهره برداری می رسند و میگن در تهران یورو ۴ توزیع میشه. بنابراین اصلا نیاز نبود از جای دیگه بنزین بیاد و حتی واحدهای وارداتی یا پتروشیمی نیاز به ورود به تهران نداشتند. چون پالایشگاه تهران کاملا تامین بنزین داخل تهران را انجام میده. و اینکه ما بگوییم مثلا آلودگی هوا از بنزین دیدگاه یک جانبه است. کمی از ماشین و بنزین، سهمی در زمستان از گازهای خانگی هست؛ بسیاری از لوازم گاز سوز توی منزل ها اساندارد کار نمی کنند. کربن بیش از حد تولید می کنند و همین طور ماشین های دیزلی، مینی بوس ها، اتوبوسهایی که باید سال ها پیش از این ها جایگزین میشدند و... عوامل زیادی هستند؛ در زمستان آلودگی هوایی که در تهران اتفاق می افتد به دلیل بودنش در

جریان هوای تند است. پس ما نمیتوانیم همه عوامل را در نظر نگیریم. یک دفعه سیاسی کنیم و برویم روی یک موضوع به دلیل اینکه میخوایم ده میلیون لیتر وارد کنیم. این ده میلیون لیتر بخواهد وارد بشود، اشکالی ندارد می توانند بیایند مجوز قانونی برایش بگیرن و وارد بکنند.

- شما گفتید بحث سیاسی شد، به خاطر این که میخواستن ۱۰ میلیون لیتر وارد بکنند؟

من میگویم نباید بحث رو سیاسی کرد.

- انگیزه واردات ۱۰ میلیون لیتر چیه؟

ماهم نمیدانیم. بالاخره ببینید یک دفعه هست که میگویند پتروشیمی ها رو میخوایم آزاد بکنیم که تولید دیگه ای بکنن حرف خیلی خوبی است. یعنی اگر پتروشیمی ها علاقمند باشند که محصولات دیگری تولید بکنند و ما مجبور شون بکنیم درست نیست. چون این طرح موقت بوده قرار نبوده ما این را خیلی طولانی ادامه بدهیم. ولی امکانش هم باشه یعنی امکان تولید بنزین با کیفیت بالا باشد. بعد این پتروشیمی ها بتوانن ارزش افزوده بالاتری داشته باشند

ولی ما در صحبتی که با وزارت نفت داشتیم گفتیم که نمیشود یک وزارت خانه بیاید در یک زمانی بگوید این بنزین ها مشکل ندارد و ماه بعد خلاف این بیاید بگوید. نشان میدهد قضیه سیاسی هست. ما به وزارت نفت پیشنهاد دادیم که خارج از این هیاهو ی سیاسی یک طوری عمل بکنید که اگر آمریکا دوباره گذاشت بنزین وارد کشور بشود جواب مردم را بدهید. خیلی بده که بگویند مردم دوباره میخواهیم بنزین سرطان زا تولید کنیم.. چون بنزین پتروشیمی واقعا مشکلاتش به مراتب کمتر از بنزینی است که در پالایشگاه قدیمی دارد تولید می شود این رو میتوانید اطلاعاتش رو از پخش بگیرید.

خود آن کسانی که تو پخش کار می کنند کیفیت را می دانند. در چندجا من میگویم باید کنترل کرد. بنزین هاییکه در پالایشگاه قدیمی هست، هم بنزین هم نفت و گاز وارداتی وبعد پتروشیمی ها که که پتروشیمی ها به مراتب از این ها بهتره و اوکتان بالا داره ولی این به معنای این نیست که ما می خواستیم در دراز مدت در پتروشیمی ها تولید بکنیم. پتروشیمی ها اگر خودشون (چون بخش خصوصی هستند) اگر خودشون علاقه مند به تولید بنزین سوپر بودن، می تونن تولید بکنن چون که قبلا هم یه بخش هایی رو تولید میکردند ولی باید به سمت این بریم که پالایشگاه ها را زودتر تمام بکنیم. اگر باز سازی همین پالایشگاه هایی که الان داریم تمام بشود، این ها هم ارتقا کیفیت پیدا میکنن وهم افزایش ظرفیت. کیفیتشان یورو ۴ و یورو ۵ میشه. یک نکته ی

دیگر هم مهمه. اینکه ما مدیریت به مصرفمون خیلی ضعیفه. الان ما آماری که داریم حدود ۷۰ میلیون لیتر مصرف بنزین داریم و حدود ۲۰ میلیون متر مکعب هم CNG دارد مصرف میشود. این ها عددهای بالایی است. یک فاز هدفمند کردن هم اتفاق افتاده. البته در این فاز دوم که قیمت بنزین تغییر کرده هنوز آمار نیامده بینیم چه قدر در کاهش مصرف تاثیر داشته است.

مصرف رو باید کنترل کرد. ما در برق هم همین مشکل را داریم. برق هم متوسط سالی ۶ تا ۷ درصد رشد مصرف داریم. در صورتی که رشد تولید ناخالصمان، رشد اقتصادیمان در سال منفی بوده. نمیشود کشوری که رشدش منفیه، رشد انرژی اش هفت درصد مثبت باشه. این نشان میدهد که قیمت انرژی که داریم منطقی نیست. یعنی آن باتورم رشد نکرده و ثابت مونده. تقاضا برایش بیشتر شده یعنی قیمت ها بازدارنده برای کاهش مصرف نیستند.

- الان همین بحث دوبرخی بودن بنزین را در مجلس مطرح کردند که چرا نرخ دوم که باید نزدیک به نرخ آزاد فروخته بشه آمده با یک تفاوت تقریبا ۴۰۰ تومان، آن مثلا اگر ۶۰۰ تومانه این رو ۱۰۰۰ تومان دارن میفروشن. خوب این الان برای کسی که چندتا خودرو داره شاید خیلی فرق نداره این مطرح نشده؟

اونایی که چند خودرو دارند به چند درصدی هستند که درآمد بالایی دارند. شما اگر قیمت بنزین را دوبرابر قیمت جهانی هم بگذارید میخرند. تاثیری در زندگیشان ندارد. مهم این است که به گونه ای قیمت گذاری بشود که دهک های پایین آسیب نبینند. بالاخره قیمت بنزین به خصوص اون سهمیه ای اش به گونه ای هست که بعضی از خانواده ها باهمین زندگیشون رو دارند اداره میکنند. بالاخره سعی میکنند کمتر ماشین بیرون ببرند، اگرهم میبرند بنزین سهمیه ای استفاده بکنند. خوب باید همه ملاحظات رو در نظر بگیرند. ما معمولا توی مجلس هم توصیه مان این بوده که دولت اول به جداول تحلیلی اثر تورم در دهک های خانوار توجه کنه. فرض بفرمایید بنزین آزاد در دهک های بالابیشتر اثر داره و بنزین سهمیه ای در دهک های پایین خانوار یا مثلا قیمت برق ممکن است در دهک های بالا به یک شکل تاثیر داشته باشد و در دهک پایین به شکل دیگر. در قیمت گاز به همین ترتیب. میزان حامل های انرژی را به اندازه ای تغییر میدهیم که کمترین فشار وهزینه را بردهک های پایین داشته باشه که آن ها کمتر آسیب ببینند. البته رشد قیمت تقریبا شیب ۷۵ درصد داشته. ۷۵ درصد قیمت بنزین سهمیه ای هم افزایش پیدا کرد.

در مورد دولت کنونی هم عرض کنم که همکاری مجلس با دولت یازدهم قابل مقایسه با دولت دهم نیست.

من هم در دولت بودم هم در مجلس.. در آن زمان دولت تکان میخورد مجلس سریع دو فوریتی میداد. الان نه... شاید صد تا سوال از دولت در نوبت است. هرچی در بودجه آوردن تقریباً تصویب شد. مجلس نمیتواند مانع بشه... فکر میکنید دو ماه دیگه چی میشه؟ هیچی گیرمون نمیداد. (منظور بعد از اتمام مذاکرات ژنو است).

اگر دو ماه دیگه وضع اقتصادی بهتر نشد... چه کسی میخواد جواب بده؟ این درست است که بگذاریم دولت کارش را انجام بدهد.. که بعداً نگوید من می خواستم درست کنم، شما نگذاشتید. ما نظرم را رو میدهیم. طبق تجربه ای که از آمریکا و اروپا داریم چیزی به نفع ما از توش در نیامد.

اینکه میگوییم خوبه خوبه، خوب نیست.. از ترکمنچای هم بدتر است. منتها مردم در آن ریز نمیشوند.

- بازخواست سازمان امنیت ملی از آقای نبویان در مورد حرفهایی که زدند چقدر موثر بود؟

اصلاً به امنیت ملی مربوط نیست.. مثلاً شما کرسنت رو امنیتیش میکنید. درحالیکه ما در مجلس این قضیه رو اصلاً قبول نداریم... قانون را بروید بخونید؛ در اصل پنجاه و شش آمده که نماینده صریحاً میتواند نظرش را در داخل و خارج اعلام کنه. یک دفعه مصوبه شورای امنیت ملی میره، به مقام معظم رهبری میرسه و لازم الاجراست؛ ولی یک دفعه دبیر خونه یک نامه میزنه، خوب این حتماً لازم به اجرا نیست.

- اینکه میگوید مجلس نباید مانع باشه... زمانیکه گام نهایی اجرا بشه ممکنه تا بیست سال از هسته ای ما بیایند بازرسی کنند.

متأسفانه همه ی بازرسی هاشان را انجام دادن و حتی مطالب محرمانه ما رو هم گرفتن....

- درسته؛ ولی ممکنه تا بیست سال همینطوری بماند...؟

نه... فعلاً گفتند تا شش ماه دیگه... البته مجلس هر وقت بخواد میتواند مانع بشود، ولی منطقی نیست. چون آمریکا سوء استفاده می کنه.

- آن وقت مساله تحریمهای جدید بوجود میاد؟

بله، ایران در این دام افتاده. آمریکا میگوید من آمدم تعامل کنم؛ این نکرد. پس میبریمش در شورای حکام... اون وقت علیه ایران اجماع میگیرند. تا حالا اجماع نداشتیم.

الان دارید می بینید مرتب آمریکا علیه توافق نامه عمل میکنند... رسماً اعلام کرده چیزایی که میگوید به هسته ای و به حقوق بشر و امنیت و... ربطی نداره.

تجربه نشان داده که در سطح بین المللی هر وقت سفت بایستیم، پیشرفت کردیم. حرف امام هم همین بود. رهبری هم می فرمود: "هرجا ما موفق شدیم چیزی تولید کردیم، خارجی ها آمدن در ایران با ما رقابت کردند."

- رویه دولت را چه جوری میشه تغییر داد؟

فعلاً باید صبر کرد. کاری که رهبری میکنه... مرتب می گویند آنقدر از پولاً به حسابمان برگشته ، ولی ما میدانیم که حساباً فریزه. از یک بانک میرود یک بانک دیگه، ولی قابل برداشت نیست و دوباره بلوکه میشود! عملاً هیچی به ما ندادند؛ حتی در همین ایام شدیدتر هم کردند.

یک تحقیقی در مورد روند تحریم ها انجام شد. در دولت های مختلف چه اصلاحات و چه دولت های دیگر؛ آمدن برخورد آمریکا رو دیدن... تحریمها همیشه افزایشی بوده... یعنی کاری نداشتن الان کی روی کاره... فرقی نداره!

در بحث نفت آقای زنگنه اول داغ بود. گفت من روزی چهارمیلیون تولید میکنم... اما واقعیت این است که یک اداره اطلاعات انرژی در آمریکا هست که موظف است هر سه ماه یک گزارش به او بدهد و بگوید الان تقاضا، عرضه و ذخیره ی نفت جهانی چقدر است و میگوید ایران را چقدر تحریم کند تا نفت جهانی آسیب نبیند. اصلاً کاری ندارند چه کسی رییس جمهور ایران هست ...

حالا از آقای زنگنه پرسید اون چهار میلیون چی شد، میگوید خیلی سخت است... آنها اتفاقاً از اینکه کسی مثل آقای روحانی ، بخواهد رییس جمهور بشود، نمیخواهند باشد. با روحانیت مخالفند. خاتمی را هم نمی خواستند. اینها کلاً دنبال تغییر رژیمند... تازه به هدفشون برسند شاید ده سال بعد تحریم را بردارند. مثل الان هند و...

- یعنی وقتی ایران غیرمستقیم مستعمره آنها شود؟

بله. بحث نفت هم فقط تابع همان سازمان انرژی که گفتم می باشد... اگر تقاضا بالا برود حتماً پیچ تحریمها رو شل میکند و بالعکس.

به نفت ما احتیاج دارند. فکر کنید بخواهند همه چیز را به انرژی های دیگر تغییر بدهند، میدانید چقدر زمانبر است؟
ما بعضی ماشینها را گاز سوز کردیم؛ خودش سی سال طول کشید... به این ماجراها راحت نگاه نکنید.

- شما میگوید دولت فرقی نمیکند، ولی مسلماً آقای جلیلی میومدن ناراحت میشدن!؟

بله. ولی میخواهند ریشه رو بزنند. فقط این روند کند و تند میشود. از نظر آنها ممکنه افرادی آنها را زودتر به هدفشان برساند.